

Accountantsverslag

Gemeente Bloemendaal

Boekjaar 2022

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Bloemendaal
Bloemendaalseweg 158
2051 GJ Overveen

ONDERWERP:

Accountantsverslag 2022

KENMERK:

Definitieve versie d.d. 21 juni 2023

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2022 van gemeente Bloemendaal, zoals overeengekomen in onze opdrachtbevestiging d.d. 13 januari 2023, bieden wij u hierbij het accountantsverslag aan.

Het accountantsverslag bevat bevindingen en conclusies die naar aanleiding van onze werkzaamheden naar voren zijn gekomen. De bevindingen in dit verslag zijn besproken met de portefeuillehouder financiën en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij hebben u op 21 juni 2023 gemachtigd om onze goedkeurende controleverklaring op te nemen in uw jaarrekening 2022.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. R. Opendorp RA
Partner Audit

Inhoudsopgave

Bestuurlijke
samenvatting

Opdracht, scope
en uitkomsten

Belangrijkste
bevindingen

Financiële
positie

Bevindingen
interne
beheersing

Overige
onderwerpen

Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

	<p>Wij hebben bij de jaarrekening 2022 een goedkeurende verklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. De ongecorrigeerde verschillen blijven onder de goedkeuringstoleranties.</p>
	<p>Het jaarverslag is cf. NV COS 720 is verenigbaar met de jaarrekening en voldoet aan de laatste actuele voorschriften.</p>
	<p>Het Besluit Begroting en Verantwoording is in alle opzichten nageleefd in 2022.</p>
	<p>Inzake de kosten jeugdwet en de Wmo steunt de gemeente (deels) op productieverantwoordingen van zorgaanbieders die zijn voorzien van een controleverklaring en finale afrekeningen. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en de ontvangen controleverklaringen resteert inzake de kosten Jeugdwet en Wmo inclusief de PGB's een onzekerheid van € 1,1 miljoen. Dit past ruim binnen de toleranties. Intern heeft de organisatie stappen gezet om via eigen doelwaarnemingen zekerheid te verkrijgen en deze onzekerheid te reduceren.</p>
	<p>Uit onze controle met betrekking tot ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid blijken ongecorrigeerde fouten van in totaal € 134.000. Wij hebben ten aanzien van de financiële rechtmatigheidscontrole een aantal aanbestedingsfouten die wij, op basis van de rapporteringstolerantie, aan u moeten rapporteren. De omvang van de onrechtmatige aanbestedingsfout bedraagt € 0,4 miljoen (2021: € 0,4 miljoen).</p>
	<p>Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 in overeenstemming is met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente Bloemendaal voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.</p>
	<p>Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd.</p>

Bestuurlijke samenvatting

	<p>Het boekjaar 2022 sluit met een financieel resultaat van € 6,2 miljoen (voordelig). De totale vermogenspositie van de gemeente Bloemendaal bedraagt € 43,5 miljoen (2021: € 39,9 miljoen) met een solvabiliteitsratio van 56% (2021: 52%). De vermogenspositie is dan ook goed te noemen. Het college concludeert in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing dat de weerstandscapaciteit met 13,7 uitstekend is.</p>
	<p>Gevolgen oorlog Oekraïne: Inflatie en energiecrisis heeft voor 2022 een belangrijke invloed op uw gemeente. De uitgaven hiervan worden verantwoord in de daarvoor bedoelde SiSa-regelingen. Wij hebben hierin geen afwijkingen of fouten geconstateerd.</p>
	<p>1 januari 2023 is het boekjaar gestart waarop de gemeente voor het eerst dient te rapporteren in het kader van de Rechtmatigheidsverantwoording. Wij constateren dat de gemeente Bloemendaal goede voorbereidingen heeft getroffen om aan deze verplichting te gaan voldoen.</p>
	<p>Op programma 0 'Bestuur en ondersteuning' is sprake van een lichte begrotingsoverschrijding maar wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, waardoor wij deze niet hoeven mee te tellen voor ons oordeel omtrent rechtmatigheid.</p>
	<p>Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij de samenwerking met de gemeente als prettig ervaren. De late aanlevering van stukken van de IASZ heeft wel tot enige vertraging geleid in onze controle.</p>

Opdracht Scope en uitkomsten

Opdracht, scope en uitkomsten

Reikwijdte van de controle

De jaarstukken van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag (programmaverantwoording + paragrafen)
- De jaarrekening
- Bijlagen

Met de opdrachtbevestiging van d.d. 13 januari 2023 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Voor een nadere toelichting verwijzen wij tevens naar het door ons uitgebrachte controleplan.

Overzicht toleranties

De materialiteit bij de uitvoering van onze controle is € 682.000. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

	Grondslag	Bedrag
Goedkeuringstolerantie fouten	1% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 682.000
Goedkeuringstolerantie onzekerheden	3% lasten inclusief toevoegingen reserves	€ 2.040.000
Rapporteringstolerantie	Op basis van controleprotocol	€ 100.000

Kernpunten en significante risico's in de controle

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen, onder andere met betrekking tot de volgende kernpunten van de controle:

- Aanbestedingsrechtmatigheid (verhoogd risico).
- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico onderkennen wij ten aanzien van uw gemeente op de schattingsposten en de memoriaalboekingen (verhoogd risico).
- Een juiste en transparante vertaling van de financiële effecten in raadsbesluiten naar de jaarrekening (verhoogd risico).

Kernpunten en significante risico's in de controle (vervolg)

- Prestatielevering inkopen.
- Prestatielevering van de jeugdzorg, de WMO en andere voorzieningen.
- Nauwkeurigheid betalingen.
- Waardering van de activa, waaronder strategische gronden en financiële vaste activa.

Uitkomsten

Bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Bloemendaal hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Uit onze controle blijkt één ongecorrigeerde getrouwheidsfout van in totaal € 134.000. Daarnaast zijn onzekerheden naar voren gekomen die betrekking hebben op de decentralisaties in het sociaal domein van in totaal € 1,1 miljoen. Tot slot zijn er rechtmatigheidsfouten geconstateerd van in totaal € 0,4 miljoen als gevolg van het niet naleven van de richtlijnen met betrekking tot Europees aanbesteden.

Verslaggevingsrichtlijnen

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2022 enkel een schattingswijziging toegepast inzake de pensioenvoorziening voor (ex-)wethouders waarbij de wethouders die voorheen niet extern verzekerd waren en direct ten laste van de exploitatie kwamen, zijn toegevoegd aan de pensioenvoorziening. Hier ligt een besluit van de raad ten grondslag.

Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente.

Managementinzicht en schattingen

Schattingen op basis waarvan sommige jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld op basis waarvan de afzonderlijke oordelen en schattingen zijn gevormd. Wij hebben vastgesteld dat dit aanvaardbaar is in het kader van de jaarrekening als geheel.

Opdracht, scope en uitkomsten

Fraude risico's en continuïteit

Onze controleverklaring over boekjaar 2022 bevat voor het eerst een verplichte paragraaf over onze werkzaamheden met betrekking tot fraude en met betrekking tot continuïteit. Dit op basis van de gewijzigde beroepsregels voor accountants (NV-COS 700).

Hieronder wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht. De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden.

Fraude risico's

Op basis van onze kennis van de gemeente onderkennen wij de volgende fraude-risico's bij onze jaarrekeningcontrole:

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt

Het college of management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Een incentive van het management zou hierbij kunnen zijn om op die wijze een betere financiële situatie of prestatie te presenteren. Dit risico is inherent aan een overheidsorganisatie. Om dit frauderisico te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

- vaststellen dat de in de jaarrekening onder de kortlopende schulden verantwoorde nog te betalen kosten voldoende zijn onderbouwd met onderliggende documenten en betrekking hebben op het boekjaar 2022;
- analyseren en beoordelen van op basis van risicocriteria geselecteerde niet standaard journaalposten en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de geselecteerde journaalposten te controleren;
- analyse van andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- analyseren en beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening om;
- doornemen van notulen van vergaderingen van het management, college en de raad.

Naast bovenstaande hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van de beheersingsmaatregelen op organisatieniveau zoals het integriteitsbeleid, alsmede de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten, het maken van schattingen en het bewaken van projecten. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken. Wij zijn gedurende de gehele controle alert geweest op indicaties van (mogelijke) fraude. Wij hebben geen bevindingen geconstateerd gedurende onze controle.

Continuïteit

Als onderdeel van de vereisten voor de nieuwe controleverklaring hebben wij ook de continuïteitsveronderstelling getoetst. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Bloemendaal een sluitende meerjarenbegroting heeft. Daarnaast geven de financiële kengetallen inclusief het weerstandsrisico geen reden tot twijfel of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. De financiële positie van Bloemendaal is goed.

Proces jaarrekeningcontrole

Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij de samenwerking met de gemeente als prettig ervaren. De initiële aanlevering van de stukken heeft tijdig plaatsgevonden en de kwaliteit van de aanlevering was kwalitatief in orde. Aandachtspunten zijn de tijdige beantwoording van de aanvullende vragen en de kwaliteit van de spendanalyse. Verder heeft de late aanlevering van stukken van de IASZ tot enige vertraging geleid in onze controle.

Belangrijkste bevindingen

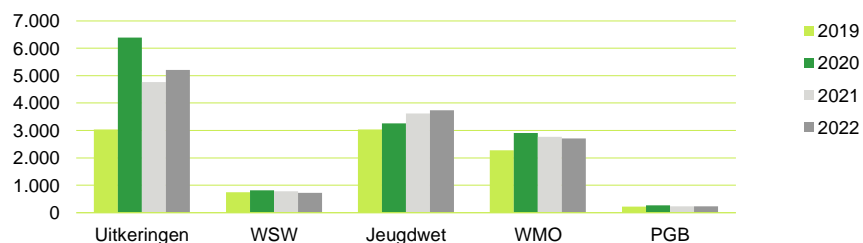
Sociaal domein

Algemeen

De gemeente Bloemendaal voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij taken veelal zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Uitkeringen (Participatiewet)	IASZ	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten
Werkdeel (WSW)	Paswerk	Delegatie	Vaste bijdrage op basis van de begroting
Jeugdwet	IASZ	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten
WMO	IASZ	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten
PGB's	IASZ	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke lasten

In de jaarrekening zijn diverse posten en geldstromen inzake het sociale domein verantwoord. De totale omvang van de uitgaven en de ontwikkeling vanaf 2018 kan als volgt worden weergegeven:

Jeugdwet

De uitvoering van de jeugdzorg is ondergebracht bij de IASZ. De IASZ is derhalve verantwoordelijk voor de controle van de levering van de afgesproken zorg aan begunstigen in de gemeente Bloemendaal. Om deze taak goed uit te voeren volgt de IASZ het landelijke controleprotocol waarin de kaders voor de uit te voeren werkzaamheden van de accountant van de zorgaanbieders zijn vastgelegd. Hierin staat onder meer dat met de grote zorgaanbieders is afgesproken dat zij een controleverklaring verstrekken over de getrouwheid en rechtmatigheid van de kosten van jeugdzorg. Deze controleverklaringen zijn nodig om zekerheid te krijgen dat alle uitgevoerde zorg voor de juiste indicatie, voor de juiste prijs aan een inwoner van de gemeente Bloemendaal is geleverd.

De gemeente Bloemendaal heeft de totale kosten inzake de Jeugdwet gebaseerd op de definitieve jaarrekening van de IASZ. De totale kosten exclusief PGB's bedragen circa € 3,7 miljoen (2021: € 3,6 miljoen). De accountant van de IASZ heeft haar controle afgerond en de financiële verantwoording voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Wel is er sprake van een onzekerheid van in totaal € 820.000 (2021: € 709.000) welke tevens is opgenomen in bijlage B. Wij hebben een dossierreview uitgevoerd bij de accountant van IASZ en hierbij geen bevindingen geconstateerd.

WMO

De taken van de WMO zijn door de gemeente Bloemendaal tevens ondergebracht bij de IASZ. Inzake Wmo is de gemeente met betrekking tot de levering van de zorg net als bij jeugd afhankelijk van goedkeurende controleverklaringen van zorgaanbieders. De totale kosten voor Wmo bedragen € 2,7 miljoen (2021: € 2,8 miljoen). Deze kosten zijn tevens gebaseerd op de definitieve jaarrekening van de IASZ. De accountant van de IASZ heeft haar controle afgerond, de omvang van de onzekerheid bedraagt € 127.000 (2021: € 124.000).

Sociaal domein

Uitkeringen (Participatiewet)

De participatiewet is ondergebracht bij de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (hierna: IASZ). De stijging van de uitkeringen worden veroorzaakt door het leefgeld inzake Oekraïners. Door de accountant van de IASZ is een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de SiSa-bijlage 2022 en het participatiedeel van de exploitatierekening van de gemeente Bloemendaal. De lasten uit hoofde van de participatiewet zijn derhalve getrouw en rechtmatig opgenomen in de jaarrekening van de gemeente Bloemendaal.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Belangrijke voorwaarde in de uitvoering van de Tozo is het hebben van beleid aangaande Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O-beleid). Om te waarborgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van de faciliteiten heeft uw gemeente, overeenkomstig aan de gestelde eisen, dit specifieke M&O-beleid geformuleerd voor de Tozo. Wij hebben de opzet, bestaan en werking van dit beleid gecontroleerd. Met dit beleid, dat onder meer bestaat uit een controleplan wordt, naast controles op het aanvraagproces, achteraf vastgesteld dat er geen misbruik is gemaakt. Het belangrijkste onderdeel van dit controleplan is welke signalen van het Inlichtingenbureau worden onderzocht, in welke diepgang deze signalen worden onderzocht en binnen welke periode deze signalen worden onderzocht. Waar geconstateerd wordt dat de aanvrager geen of een lager recht op vergoeding had volgen terugvorderingen.

Inburgering

Van gemeenten wordt verwacht dat zij in aanvulling op het bestaande M&O-beleid specifiek aandacht voor M&O-inzake de Wet Inburgering 2021 besteden. De accountant van IASZ heeft vastgesteld dat de IASZ over een M&O-beleid beschikt, echter dat deze niet specifiek is voor inburgering. Voor de jaarrekening 2022 zijn de gevolgen beperkt vanwege de beperkte uitgaven inzake inburgering. Voor aankomend jaar adviseren wij u om in overleg te treden met IASZ zodat alsnog een M&O-beleid wordt opgesteld voor de Wet Inburgering.

Energietoeslag

In 2022 is de nieuwe regeling Energietoeslag ingevoerd. Met deze regeling is geld beschikbaar gesteld als tegemoetkoming voor de hoge energielasten. Vanuit het Rijk heeft de gemeente een extra bijdrage ontvangen voor de Energietoeslag als onderdeel van de algemene uitkering, dit bedrag is als bate in de jaarrekening verwerkt.

Wij hebben aanvullende werkzaamheden verricht als gevolg van deze nieuwe regeling en vastgesteld dat de bestede middelen correct zijn verwerkt.

PGB's

De belangrijkste onzekerheid in uitgaven zit op de stromen via de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB). De SVB heeft zelf over 2022 geen goedkeurende verklaring bij de verantwoording PGB-stromen Jeugdwet en WMO ontvangen. Hierdoor is vanuit de SVB geen 100% zekerheid over de nauwkeurigheid en rechtmatigheid van de persoonsgebonden budgetten.

Daarnaast blijft het de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf om de prestatielevering ten aanzien van de PGB-bestedingen vast te stellen. Derhalve heeft de gemeente Bloemendaal aanvullend onderzocht of de kosten nauwkeurig en rechtmatig verantwoord zijn. Uit onze beoordeling van dit onderzoek concluderen we dat ten aanzien van de PGB's inzake WMO belangrijke stappen zijn gezet door de gemeente en dat toereikende werkzaamheden zijn uitgevoerd ten aanzien van de prestatielevering. Voor de PGB's jeugd zijn nog geen toereikende werkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van de prestatielevering. Dit leidt tot een onzekerheid van € 119.000. Wij hebben met de gemeente besproken welke stappen nog nodig zijn om dit proces volledig beheerst te krijgen.

Overige bevindingen

Pensioenvoorziening

In boekjaar 2022 heeft de gemeente een stelselwijziging toegepast inzake de pensioenvoorziening voor wethouders. Vóór 2022 had de gemeente de uitvoering van een deel van de gepensioneerde wethouders in eigen beheer (niet extern verzekerd) en werden deze kosten jaarlijks te laste van het resultaat gebracht. Met de overgangen van de externe pensioengelden heeft de gemeenteraad in 2022 besloten ook de overige pensioenverplichtingen aan deze voorziening toe te voegen.

Ultimo 2022 heeft dit geleid tot een stijging van de pensioenvoorziening met circa € 0,5 miljoen naar € 975.000 (2021: € 441.000).

Omgevingsvergunningen

Begin boekjaar 2023 is door GBKZ nog een bedrag van € 135.000 opgelegd aan leges die betrekking heeft op verleende omgevingsgunningen over boekjaar 2022. De gemeente heeft deze opbrengsten verantwoord in boekjaar 2023 in plaats van boekjaar 2022. Dit heeft de gemeente gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

Transitorische post IASZ

Op basis van de definitieve jaarrekening van IASZ is een nog te betalen post opgenomen van € 84.000 die nog niet was verantwoord in de concept jaarrekening van IASZ. De gemeente Bloemendaal heeft besloten om dit bedrag niet te corrigeren in de jaarrekening, derhalve hebben wij dit bedrag opgenomen in het overzicht van ongecorrigeerde verschillen in Bijlage B. Dit heeft de gemeente gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

Opvang inzake vluchtelingen uit Oekraïne

De bestedingen inzake de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne worden verantwoord in de SiSa-bijlage onder regeling A16. Wij hebben vastgesteld dat in de SiSa-bijlage een totaal aan bestedingen is verantwoord van € 3,7 miljoen. Dit bedrag kan volledig worden gedeclareerd bij de het Rijk. Gezien er in boekjaar 2022 nog geen voorschot is ontvangen, heeft de gemeente recht op een nog te vorderen bedrag van € 3.710.000. In de jaarrekening is echter maar een vordering / bate opgenomen van € 3.576.000. Dit leidt tot een ongecorrigeerd verschil van € 134.000 welke in bijlage B is opgenomen.

Rechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 en addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en 2022 van de Commissie BBV.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2022. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Programma	Lasten werkelijk	Overschrijdingen t.o.v. begroting (na wijziging)	Telt overschrijding mee voor het oordeel?	Toelichting
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	€ 4,9 miljoen	€ 0,3 miljoen	Nee	De kostenoverschrijding van € 0,3 miljoen wordt veroorzaakt door hogere lasten verkiezingen en lasten Facilitaire Zaken en is derhalve onrechtmatig, echter telt niet mee voor het oordeel aangezien het grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2022 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkoop blijkt dat voor enkele gemeentelijke inkooptrajecten met een inkoopwaarde van in totaal € 370.000 (2021: € 419.000) niet de juiste procedure is gevolgd en we hebben dit bedrag daarom als rechtmatigheidsfout aangemerkt.

Dit wordt veroorzaakt doordat bij overschrijdingen van het drempelbedrag er ten onrechte niet conform het Europees regime is aanbesteed of doordat er sprake is van een uitzondering op de aanbestedingsregels zonder dat daar een adequate juridisch pleitbaar standpunt is ingenomen. Wij constateren dat de onrechtmatigheden uitsluitend betrekking hebben op 'oude' inkoopdossiers die voorgaand jaar ook onrechtmatig waren. Voor één inkoopdossier (Pink Roccade) hebben inmiddels nieuwe aanbesteding plaatsgevonden gedurende 2022 en begin 2023.

Verder constateren wij dat de kwaliteit van de spendanalyse nog niet op het vereiste niveau is en dat weinig vooruitgang is geboekt ten opzichte van voorgaand jaar. Voor aankomend jaar adviseren u om serieuze stappen te zetten om de spendanalyse naar een hoger en meer gedetailleerd niveau te tillen zodat tussentijdse gemonitord kan worden of aanbestedingen op een rechtmatige en adequate wijze volgens de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen hebben plaatsgevonden.

Financiering

In 2022 heeft uw gemeente geen nieuwe langlopende leningen afgesloten.

Ten aanzien van de naleving van de renterisiconorm, het kasgeldlimiet en de naleving schatkistbankieren merken wij op dat de gemeente Bloemendaal zich aan de wettelijke normen heeft gehouden, zoals ook toereikend is toegelicht in de paragraaf financiering respectievelijk de jaarrekening.

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de gemeenteraad geautoriseerde kredieten. Wij constateren dat er geen overschrijdingen op investeringen aanwezig zijn ten opzichte van de gevoteerde kredieten.

Mutaties in de reserves

De mutaties in de reserves zoals opgenomen in de jaarrekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(x € 1.000)	Gewijzigde Begroting	Jaarrekening	Verschil
Dotaties	1.733	1.733	0
Onttrekkingen	4.335	4.316	-19
Saldo mutaties in de reserves	2.602	2.583	-19

Uit onze controle inzake de mutaties in de reserves zijn geen bevindingen voortgekomen. Mutaties worden onderbouwd middels raadsbesluiten.

Jaarverslag

Jaarverslag

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening, waaronder het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting, zoals in de jaarstukken 2022 is opgenomen.

Voor de accountantscontrole onderzoeken wij het jaarverslag om vast te stellen of het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat en of het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720 is vereist. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening en geen materiele afwijkingen gesignaleerd.

Verbonden partijen

Tijdens onze controle besteden wij specifieke aandacht aan de transacties met verbonden partijen van gemeente Bloemendaal. In het kader van onze controle hebben wij vastgesteld dat:

- De (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en paragraaf verbonden partijen.
- Geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen, welke indicaties geven voor fraude.
- Geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Hieronder zijn onze conclusies en aanbevelingen inzake het jaarverslag opgenomen:

Element jaarverslag	Onze waarneming
Vereisten BBV	Uw jaarverslag bevat de vereiste informatie op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en 26 BBV.
Verenigbaar	Uw jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
Overeenstemming	Wij hebben vastgesteld dat de informatie in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Paragrafen	Alle verplichte paragrafen zijn opgenomen en zijn kwalitatief van voldoende niveau.
Paragraaf Verbonden Partijen	In de paragraaf Verbonden Partijen is voor zover mogelijk de definitieve financiële gegevens 2022 van de verbonden partijen vermeld.
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	De risico's zijn uitgebreid toegelicht in deze paragraaf.
Informatiewaarde	De toelichtingen zijn goed leesbaar en geven een adequate analyse tussen het uitgevoerde beleid en de financiële gevolgen.
Incidentele baten en lasten	De toelichting op de incidentele baten en lasten voldoet aan notitie 'Structurele en incidentele baten en lasten'.
Fraude	In het jaarverslag is niets opgenomen over frauderisico's die relevant zijn voor de gemeente Bloemendaal. Wij adviseren u om voor aankomend jaar de belangrijkste frauderisico's te benoemen in het jaarverslag.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is.
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op basis van deze wet zijn de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector en de uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen wettelijk gemaximeerd. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Beide topfunctionarissen zijn in loondienst. Gedurende 2022 heeft een wijziging plaatsgevonden van gemeentesecretaris.

Voor topfunctionarissen geldt naast de maximering van de bezoldiging en eventuele uitkering wegens beëindiging van het dienstverband een publicatieverplichting in de jaarrekening. Deze publicatieverplichtingen geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen met een dienstbetrekking, indien hun bezoldiging het algemene bezoldigingsmaximum (naar rato van de omvang van het dienstverband) overschrijdt.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Wij willen benadrukken dat de naleving van de anticumulatiebepaling (het nagaan of topfunctionarissen van uw gemeente betrokken zijn bij andere organisatie c.q. nevenactiviteiten hebben welke onder de WNT vallen) overigens geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

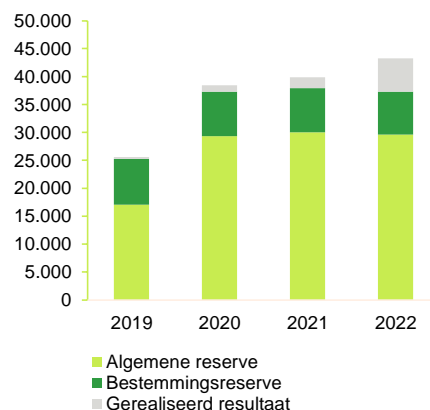
Financiële positie

Ontwikkelingen in de jaarcijfers

Verloop van het eigen vermogen van uw gemeente

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2022 volgens de jaarrekening € 43,5 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 43,5 miljoen is € 29,6 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gedaald met € 0,4 miljoen. Per saldo is gedurende 2022 € 2,6 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking (ten gunste van het resultaat) vormt samen met het totaal saldo van baten en lasten (€ 3,6 miljoen voordelig) het gerealiseerde resultaat van € 6,2 miljoen.

Analyse van het resultaat

Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een positief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt afgerond € 3,6 miljoen positief. In de begroting was rekening gehouden met een negatief resultaat van € 2,4 miljoen.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt de programmaverantwoording een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Als onderdeel van de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2022 wordt overzichtelijk aangegeven welke baten en lasten als incidenteel zijn aan te merken. Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in uw jaarrekening. Gezien de omvang van de afwijking in resultaat, adviseren wij het proces van bijstellen prognoses nog eens kritisch onder de loep te nemen.

Meerjarenperspectief

De gemeente heeft een sluitende begroting voor de jaren 2023 – 2025 na de eliminatie van incidentele posten. Voor boekjaar 2026 wordt een verlies verwacht.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien.

Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Hieronder hebben wij de ontwikkelingen in uw kengetallen en een relatie naar de landelijke ontwikkelingen weergegeven:

Kengetallen	Gemeente		Landelijk	
	2022	2021	2022*	2021
Netto schuldquote	29	27	74	47
Netto schuldquote gecorrigeerd	18	26	68	41
Solvabiliteit	56	52	30	36
Grondexploitaties	1	0	7	8
Belastingcapaciteit	214	195	105	103
Structurele exploitatieruimte	6	1	0	3

* Op basis van de begroting 2022

Het kengetal schuldquote is verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar (van 27% naar 20%).

De solvabiliteit is verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. De VNG hanteert een signaalwaarde als de solvabiliteit onder de 20% komt. Op basis van de schuldquote en de solvabiliteit constateren wij dat de gemeente Bloemendaal financieel gezond is en beduidend beter scoort dan het landelijk gemiddelde.

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Belastingcapaciteit: de lastendruk in de gemeente Bloemendaal ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt 214%. Dit ligt ook ruim boven de norm van de raad.

Op basis van het kengetal "structurele exploitatieruimte" blijkt dat er voldoende structurele begrotingsruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen.

Financiële positie

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in het jaarverslag is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de inventarisatie van de geïdentificeerde risico's, waarbij rekening wordt gehouden met kans op voordoen en financiële impact, wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. Hierbij wordt verondersteld dat alle risico's zich nooit tegelijk voordoen. Wij kunnen ons vinden in dit uitgangspunt.

Hieronder is het verloop over de afgelopen 3 jaar weergegeven inclusief een kwalificatie van de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit is voornamelijk opgebouwd vanuit de algemene reserve. De weerstandsratio kwalificeert als "uitstekend".

De grootste door uw gemeente geïdentificeerde risico zijn:

- Risico's laag en onbekend 3% van de beïnvloedbare lasten (1,6 miljoen)
- Risico's met betrekking tot open einde regelingen (€ 750.000)

(bedragen * EUR 1 mio)	2022	2021	2020	Weerstandsratio	Betekenis
Weerstandscapaciteit	€ 31,6	€ 31,6	€ 30,8	≥ 2.0	Uitstekend
Risico's	€ 2,3	€ 3,4	€ 2,6	$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
Weerstandsratio	13,7	9,3	12,1	$1.0 < 1.4$	Voldoende
				$0.8 < 1.0$	Matig
				$0.6 < 0.8$	Onvoldoende
				< 0.6	Ruim onvoldoende

Bevindingen interne beheersing

Bevindingen interne beheersing

Algemeen

Naar aanleiding van onze tussentijdse controle over 2022 hebben wij op 4 april 2023 een management letter uitgebracht. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat. Uit onze risico-inschatting komen een aantal risicogebieden naar voren die een verhoogd risico met zich meebrengen op een materiële fout in uw jaarrekening. De belangrijkste risico's / kernpunten zijn op pagina 8 weergegeven.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij rapporteren onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de accountantscontrole van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. Voor verdere bevindingen ten aanzien van uw IT-omgeving verwijzen wij naar hoofdstuk 'Bevindingen IT-beheersing'.

Bevindingen interne beheersing

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het college is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. De Raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het college in de uitvoering van deze taken

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersings-maatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Wij hebben als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2022 uw inschatting inzake frauderisico's met betrekking tot uw organisatie besproken. Deze bespreking komt ook voort uit onze verplichte rapportage van de accountant over de uitkomsten van onze werkzaamheden met betrekking tot de ingeschatte frauderisico's in de controleverklaring.

Fraudebeheersing en onze observaties

Om bestuurders en toezichhouders houvast te bieden heeft het NBA in februari 2022 de brochure "Frauderisicobeheersing" uitgebracht. Wij adviseren u om kennis te nemen van de 11 aanbevelingen die hierin zijn gedaan.

Onderzoek laat zien dat het grootste deel van de fraudegevallen door middel van een 'tip' aan het licht komt. Dit maakt het belang van een fraudemeldpunt en klokkenluidersregeling groot.

In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot de naleving van wet- en regelgeving.

Wij hebben geconstateerd dat u een frauderisico-analyse heeft opgesteld sinds dit boekjaar. Wij hebben wij in onze management letter aanbevelingen gedaan om deze analyse aan kracht te winnen. Hierdoor bent u mogelijk nog niet in staat om fraude tijdig te detecteren dan wel te voorkomen. Wij adviseren u dan ook om het fraude risico-beheersingsproces te formaliseren en in te bedden in uw periodieke rapportage cyclus. Hierbij adviseren wij u ook om een 'fraude response plan' op te stellen, zodat u bij een vermoeden tot fraude bij uw organisatie tijdig kan anticiperen om mogelijke schade (financieel als reputatie) zo veel mogelijk te beperken.

Op pagina 9 hebben wij een nadere toelichting gegeven over de verplichting om in onze controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bevindingen interne beheersing

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de gemeenteraad over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de gemeenteraad in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeente maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeente te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeente ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.
- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle materiële grondaankopen en –verkopen door de gemeente vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Bevindingen IT-beheersing

Bevindingen IT-beheersing

Algemeen

IT General Controls

Veel handelingen die binnen organisaties plaatsvinden, worden geregistreerd door middel van automatisering. Daarbij zijn diverse interne beheersingsmaatregelen steeds vaker geautomatiseerd in softwarepakketten. Wij onderzoeken daarom de beheersing van uw IT omgeving en rapporteren daarover in deze management letter.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden op d.d. 10-04-2023 hebben wij onze inschatting van de kwaliteit van uw IT systeem en/of applicaties opgenomen. Hierbij hebben wij de volgende onderverdeling gemaakt om de kwaliteit weer te geven:

- Benodigd, verbetering op (korte) termijn
- Adviespunt, verdere aanscherping mogelijk
- Op dit moment voldoende

Bij het uitvoeren van onze werkzaamheden hebben wij gekeken naar de algemene onderwerpen rondom de beheersing van uw IT omgeving zoals in de tabel rechts opgenomen. Op de navolgende pagina's zullen wij onze bevindingen rapporteren.

Onderwerp	Onderwerp
 Toegangsbeveiliging	Bij het toetsen van 'toegangsbeveiliging' wordt onderzocht of de inrichting van de IT-omgeving de authenticiteit van de gebruiker van een gebruikersaccount borgt. Vervolgens onderzoeken wij de mogelijkheden voor het 'steunen' op autorisaties en de processen rondom het verstrekken, muteren en ontnemen van autorisaties binnen de omgeving. Wanneer de randvoorwaarden hiervoor voldoende aanwezig zijn, kunnen wij in de controle gebruik maken van ingerichte functiescheiding in het systeem.
 Wijzigingsbeheer	Bij het doorvoeren van wijzigingen in software-omgevingen kunnen risico's ontstaan voor de bedrijfsvoering van uw organisatie. Wij verwachten daarom dat er een vaste werkwijze is ingericht voor het doorvoeren van wijzigingen in de functionaliteiten van de applicatie. Daarnaast verwachten wij dat er gebruik wordt gemaakt van een test- en productie-omgeving.
 Continuïteitsmaatregelen en beveiliging	Onder de noemer continuïteit en beveiliging krijgen wij inzicht in uw beheersing van risico's gericht op continuïteit van uw bedrijfsvoering. Hierbij kan discontinuïteit worden veroorzaakt door menselijk of technisch falen, maar ook door interne of externe kwaadwillenden. Voor continuïteit zijn met name het punt in de tijd aan tot waar u gegevens bij discontinuïteit kunt herstellen en de tijd die het kost om tot een normale bedrijfsvoering te komen bij discontinuïteit van belang. Hiernaast schatten wij uw beheersing van cyberrisico's in.
 Adviespunten zonder directe impact	Adviespunten zonder directe impact Gegeven de omvang van uw organisatie en de mate waarin de IT-beheersingsomgeving invloed heeft op de bedrijfsvoering binnen de organisatie, zijn wij met u overeengekomen dat wij over de volgende onderwerpen wel analyseren in kader van onze controle, maar niet rapporteren: <ul style="list-style-type: none"> ▪ IT-beleid ▪ Verantwoordelijkheden en regiefunctie ▪ Procedure beheersing van incidenten ▪ Uitvoering procedures beheersingsmaatregelen IT (reproduceerbare beheersing van o.a. toegangsbeveiliging en wijzigingsbeheer) Overigens hebben wij omtrent deze onderwerpen geen bevindingen geconstateerd die significante impact hebben voor de jaarrekeningcontrole.

Bevindingen IT-beheersing

Toegangsbeveiliging en wijzigingsbeheer

De conclusies die wij op basis van onze werkzaamheden trekken over de algemene inrichting van IT bij uw organisatie, delen wij op deze pagina met u.

Authenticatie

Door middel van authenticatie wordt geborgd dat een gebruiker zichzelf kan identificeren binnen een geautomatiseerde omgeving. Kort gezegd: de gebruiker toont aan dat hij/zij inlogt met een eigen persoonsgebonden account en daarmee is wie hij/zij claimt te zijn. Wij scharen onder dit onderwerp m.n. de wachtwoordvereisten.

Autorisatie

Op het gebied van autorisatie zijn verschillende vormen van diepgang te definiëren. Wat wij onderzoeken en aan u rapporteren als het gaat om de randvoorwaarden rondom autorisatie, zijn de rechten die de mogelijkheid bieden om autorisatiestructuren te wijzigen en of deze rechten belegd zijn bij functionarissen met een onafhankelijke positie ten opzichte van de jaarrekening. Dit geldt voor zowel voor rechten op applicatie- als database-niveau voor applicaties in scope van onze controle. Daarnaast is een effectieve vaste werkwijze voor het toekennen van rechten noodzakelijk om gedurende een periode te kunnen steunen op het feit dat rechten adequaat beperkt zijn.

Wijzigingsbeheer

Bij het doorvoeren van wijzigingen in software-omgevingen ontstaan risico's voor de bedrijfsvoering van uw organisatie. Wij verwachten daarom dat het proces voor wijzigingen een proces doorloopt, waarmee de risico's die gelopen worden, zijn ingeschat, worden geadresseerd en dat hierop maatregelen genomen worden.

Authenticatie	Autorisatie	Wijzigingsbeheer	Omgeving
---------------	-------------	------------------	----------

Key2Financiën

Authenticatie

De toegang tot Key2Financiën is afgeschermd met een gebruikersnaam en een wachtwoord. Aan het wachtwoord worden eisen gesteld die voldoen aan de daaraan te stellen eisen. Daarbij moeten alle gebruikers accounts hieraan voldoen, waarmee de authenticatie is gewaarborgd. Wel zien wij een verbeterpunt rondom de ingerichte wachtwoordbeleid, zo hebben wij geconstateerd dat de inrichting van het wachtwoordbeleid binnen Key2Financiën afwijkt van het gestelde (en beschreven) wachtwoordbeleid. Een formele en zichtbare controle of de inrichting van de eisen ten aanzien van het wachtwoord overeenkomt met het beleid is niet aanwezig. Wij adviseren u om de bovenstaande controle periodiek zichtbaar uit te voeren.

Autorisatie

De hoge rechten in de applicatie Key2Financiën zijn beperkt tot onafhankelijke functionarissen (Functioneel beheer), daarbij vindt er een jaarlijkse zichtbare controle plaats op accounts met de hoogste rechten. Een formeel uitgangspunt van de wenselijke rechten (voor bijvoorbeeld rechten als wie mag stamgegevens wijzigen) is niet zichtbaar opgesteld en wordt ook niet periodiek zichtbaar gecontroleerd. Wij adviseren u om een wenselijk uitgangspunt op te stellen inzake de wenselijke rechten en rollen en deze periodiek zichtbaar te controleren.

Wijzigingsbeheer

Er zijn geen indicaties dat er wijzigingen, met impact op de betrouwbare gegevensverwerking van de applicatie, zijn doorgevoerd in het boekjaar 2022. Het wijzigingsbeheer proces kan worden aangescherpt door de impact van de wijziging te beoordelen aan de hand van bijvoorbeeld release notes.

Gevolgen bevindingen K2F voor de jaarrekeningcontrole

Geen gevolgen voor de jaarrekeningcontrole. Er kan gesteund worden op lijstwerk vanuit Key2Financiën.

Bevindingen IT-beheersing

Regiefunctie, continuïteitsmaatregelen en beveiliging

Let op: de onderwerpen volgen uit interviews en hierop zijn door ons over het algemeen geen testwerkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de IT-omgeving is ingericht zoals ons voorgesteld is. Dit beperkt de zekerheid die u kunt ontleen aan de door ons beschreven aandachtspunten.

Verantwoordelijkheden en regiefunctie

Wij hebben vernomen dat binnen uw organisatie duidelijke afspraken zijn gemaakt ten aanzien van verantwoordelijkheden over uitvoering en strategie op het gebied van IT. Uw organisatie maakt beperkt gebruik van externe IT-dienstverleners (OGD).

Daarnaast heeft uw organisatie een beveiligingsbeleid opgesteld, deze is beschreven in de "Strategie Informatiebeveiligingsbeleid" die opgesteld is in 2020 en geldig is tot en met 2024.

Continuïteitsmaatregelen

Recovery Point objective (RPO): De RPO is het punt in de tijd tot waar men minimaal de gegevens moet kunnen herstellen. Het is dus de acceptabele hoeveelheid aan dataverlies uitgedrukt in tijd.

Back-ups: U heeft aangegeven dat back-ups dagelijks worden gemaakt en extern worden opgeslagen. De back-up wordt opgeslagen in een tweede datacenter.

Recovery Time Objective (RTO): Een RTO is de tijd waarna een proces/middel na een onderbreking moet teruggebracht zijn op een aanvaardbaar niveau, om een onacceptabele impact op de organisatie te vermijden.

Recovery: U heeft aangegeven dat er geen periodieke recoverytest wordt uitgevoerd door OGD waarbij de back-up wordt hersteld.

Uitwijk: U heeft aangegeven dat er een tweede gespiegelde omgeving aanwezig is waarbij in het geval van een calamiteit gebruik van gemaakt kan worden. Een periodiek test hierbij vindt niet plaats.

Beveiliging

Beveiliging
De beveiliging van de IT-omgeving delen wij op in verschillende aspecten, welke wij hieronder hebben weergegeven.

Fysieke beveiliging: De servers zijn ondergebracht bij externe service-organisaties (OGD). Afspraken omtrent de fysieke beveiliging van de serverruimtes staan beschreven de SLA.

Preventie: Een firewall en virusscanner is aanwezig en wordt actief beheerd door uw leverancier.

Monitoring: De leverancier levert periodiek een rapportage op waarin onder andere gerapporteerd wordt over (cyber)security en maatregelen hieromtrent.

A close-up, black and white photograph of a pencil lying diagonally across a document. The pencil is dark and has a sharp lead tip. The document below it is out of focus, showing some faint lines of text. The background is a dark, solid color.

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

Wet versterking decentrale rekenkamers

Met ingang van 1 januari 2023 is voor gemeenten en provincies de wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Deze wet is op 31 mei 2022, met een ruime meerderheid in de Tweede Kamer aangenomen en op 27 september 2022, door de Eerste Kamer als hamerstuk aanvaard.

Zodra de wet in werking treedt per 1 januari 2023 behoudt een verordening die een rekenkamerfunctie regelt (en de benoemingen op die basis) gedurende een jaar haar rechtskracht, dus tot 1 januari 2024. Daarvoor is in de wet versterking decentrale rekenkamers overgangsrecht getroffen. Dit geeft de gemeenteraad gedurende een jaar de gelegenheid om op basis van de nieuwe wet een onafhankelijke rekenkamer (zelfstandig of gemeenschappelijk) in te stellen, de leden te benoemen en de oude verordening in te trekken. Uiterlijk op 1 januari 2024 zal dus in alle gemeenten een onafhankelijke rekenkamer moeten zijn ingesteld, inclusief de benoeming van leden. Raadsleden die de rekenkamerfunctie uitoefenen, verliezen na intrekking van de verordening dan wel uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel van rechtswege het lidmaatschap van de rekenkamerfunctie. Ook de externe commissieleden van de rekenkamerfunctie houden dan van rechtswege op lid van de rekenkamerfunctie te zijn. Zij kunnen dan -desgewenst- conform de wet voor 6 jaar benoemd worden in de onafhankelijke rekenkamer.

Sustainability

De Europese Unie heeft één doel, en dat is de gezondheid en het welzijn van de mens verbeteren, door Europa klimaatneutraal te maken en onze natuurlijke habitat te beschermen.

Met een pakket aan maatregelen, de actieplannen die voortvloeien uit de EU Green Deal, beoogt Europa een transitie naar een duurzame en klimaat-neutrale economie. Onder het motto 'No one will be left behind' raken deze maatregelen alle sectoren. Dit vereist integrale verankering van sustainability in bedrijfsvoering en besluitvorming.

Europa vaart een andere koers: vrijblijvendheid is voorbij

Na ruim twee jaar werk en onderhandelingen heeft het Europese Parlement in november 2022 de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) aangenomen en inmiddels is deze goedgekeurd door de Europese Raad. De CSRD-rapportage bevat ten minste de volgende informatie:

- Business model en de integratie van sustainability daarin.
- Borging van sustainability in bedrijfsvoering en besluitvorming.
- Strategie en langetermijndoelstellingen die bijdragen aan een duurzame en klimaat neutrale economie.
- Impacts (positief en negatief) van uw organisatie op de maatschappij.
- Risico's en kansen gerelateerd aan klimaat verandering voor uw business model en uw waardeketen.
- Zorgplicht waardeketen (o.a. mensenrechten en milieu-effecten).

De CSRD-rapportage verantwoording zijn vereist voor elke grote onderneming vanaf boekjaar 2025. De verwachting is dat deze richtlijnen niet verplicht zullen zijn voor lokale overheden. Op basis van een voortrekkersrol / voorbeeldfunctie van overheidsorganisatie inzake sustainability wordt echter wel verwacht dat er in de komende jaren steeds meer vrijwillig over dit onderwerp zal worden gerapporteerd. Wij adviseren u om dit onderwerp met uw raad te bespreken en de reikwijdte en informatieverschaffing inzake sustainability rapportage af te stemmen en uw registratie hierop voor te bereiden.

Overige onderwerpen

Publieke Managementletter 'Scherp op fraude'

In december 2022 heeft de NBA de Publieke Managementletter 'Scherp op fraude' uitgebracht. Het voorkomen, opsporen en bestrijden van fraude in organisaties is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. In de PML 'Scherp op Fraude' staan vijf signalen, ieder voorzien van aanbevelingen voor de diverse spelers in de keten, zoals bestuurders, toezichthouders en accountants. Deze signalen zijn:

- Slecht voorbeeld doet slecht volgen.
- Frauderisicoanalyse door het bestuur of directie ontbreekt.
- Meldingen van misstanden verdienen aandacht.
- Fraude overvalt organisaties.
- De accountant is onvoldoende professioneel-kritisch.

De PML is daarmee ook voor u relevant en het is nuttig om hier kennis van te nemen. Fraude is en blijft een belangrijk onderwerp voor ondernemingen en voor onze controle. Op de website van de NBA is de PML te downloaden.

<https://www.nba.nl/globalassets/documenten/bijlagen-nieuwsberichten/2022/scherp-op-fraude.pdf>

Eerder verschenen PML's zijn beschikbaar op: <https://www.nba.nl/themas/kennis-delen-en-pml/publieke-managementletters/>

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen			
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden toeslagenproblematiek			
C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
C55	Aanpak energiearmoede			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
C85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022			
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2022			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022		Zie volgende pagina	

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage (vervolg - Tozo)

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstreking in jaar T			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	goedkeurend

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2023 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Bijlage B – Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. De geconstateerde fouten ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid en onzekerheden zijn lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van 1% respectievelijk 3% van de totale lasten. Positieve bedragen hebben een positief effect op het resultaat, een bedrag tussen haakjes heeft een negatief effect op het resultaat. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
EU Aanbestedingsrechtmatigheid		371
Nog te vorderen gelden Oekraïne regeling	134	134
Totaal ongecorrigeerde controleverschillen	134	505
Effect niet gecorrigeerde controleverschillen voorgaande jaarrekening	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	134	505

Onzekerheden

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Prestatielevering Jeugd	820	820
Prestatielevering Wmo	126	126
Prestatielevering PGB	119	119
Totaal onzekerheden	1.065	1.065

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts.

Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2022 onderkend, deze zijn weergegeven op pagina 8 van dit verslag.

Samenwerking met interne accountantsdienst/andere accountants

Voor de jaarrekening van de gemeente Bloemendaal maken wij gebruik van diverse verbonden partijen/gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganisaties:

- IASZ voor de uitvoering van de participatiewet, Wmo en jeugdwet.
- GBKZ voor de heffing en inning van de gemeentelijke belastingen.

Vanwege de late aanlevering van stukken van de IASZ hebben wij nog geen review kunnen uitvoeren op de werkzaamheden van de accountant van IASZ. Voor de GBKZ hebben wij zelf een controle uitgevoerd.

Inschakeling van interne / externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van externe deskundigen.

Bijlage D – Onafhankelijkheid

Bevestiging van onze onafhankelijkheid

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Kwaliteitsborging

Momenteel loopt nog een hoger beroep loopt tussen één raadslid van de gemeente Bloemendaal en een accountant van Baker Tilly (die in 2020 de jaarrekening 2019 van de gemeente Bloemendaal heeft afgetekend) bij het College van Beroep van het bedrijfsleden (CBb). Daarnaast is na afronding van de jaarrekeningcontrole 2021 wederom bedreigd met een tuchtklacht tegen de huidige eindverantwoordelijk accountant. Als gevolg heeft Baker Tilly diverse organisatorische maatregelen getroffen om de onafhankelijkheid van de externe accountant en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- Jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners, professionals en ondersteunende stafdiensten.
- Cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten.
- In- en extern kwaliteitsonderzoek.
- Twee registeraccountants betrokken bij wettelijke controleopdrachten.
- Reviews door partners die niet betrokken zijn bij de opdracht ter waarborging van een deugdelijk / deskundig oordeel.
- Net als voorgaand jaar zal een kwaliteitsreview plaatsvinden op het dossier 2022;
- Een tweede geaccrediteerde accountant is toegevoegd aan het controleteam.

Schriftelijke bevestigingen

Wij hebben aan het management schriftelijke bevestigingen gevraagd in het kader van onze controle. Deze bevestigingen hebben betrekking op de verantwoordelijkheid van het management voor het opstellen van de jaarrekening, voor het volledig verantwoorden van transacties en voor het aan ons verschaffen van alle relevante informatie. Wij hebben de schriftelijke bevestigingen van het management verkregen.

Contactgegevens

R. (Rik) Opendorp RA

Partner Audit

+31 (0)20 – 644 2840

r.opendorp@bakertilly.nl

M.P.M. (Marc) Wijdoogen MSc. RA

Manager Audit

06 - 52 75 99 25

m.wijdoogen@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Entrada 303

Postbus 85745

1114AA Amsterdam

+31 (0)20 – 644 2840